

Splošne vesti

ODLOK MINISTRA PROSVETE ZA IZTERJEVANJE DOLGOV ZA IZDAJA- NJA JUU

Ministrstvo prosvete,
odd. za osnovni pouk,
O. n. br. 77.268,
15. novembra 1937
v Beogradu.

Jugoslovensko učiteljsko združenje se je obrnilo na ministrstvo z dopisom št. 453/37 z dne 25. oktobra 1937 in obvestilo, da mnogi šolski odbori, upraviteljstva ljudskih šol in učitelji kot naročniki na njegove odobrene in priporočene časopise »Učitelj«, »Narodna prosveta«, »Jugoslovenec« in »Roditeljski list« zelo neredno, in nekateri sploh nikakor ne izvršujejo svojih dolžnosti, ter je zaradi tega dolžna naročnina na omenjene časopise in revije dosegla vsoto 1.600.000 din in s tem je Jugoslovensko učiteljsko združenje postavljeno v težak finančni položaj.

V zvezi z izdanimi odloki: O. N. broj 65.925/31, 88.964/32 in 63.531/34 se ponovno odreja vsem banskim upravam in prosvetnim oddelkom:

1. Da iz razpoložljivih kreditov banovinskih proračunov za 1937/38 leto, predvidenih po predpisu čl. 4., točka 10., uredbe o vzdrževanju narodnih šol izvolijo izplačati Jugoslovenskemu učiteljskemu združenju tekočo naročnino za časopise in revije za vse narodne šole na svojem področju, ki so in v kolikor so v tekočem proračunskem letu prejemale liste navedenega združenja.

2. Da potom sreskih načelnikov izdajo odlok upravnim občinam in šolskim odborom, da v najkrajšem času poravnajo vse svoje obveze napram JUU iz prejšnjih let, in to iz sredstev zagotovljenih po predpisu čl. 9. uredbe o vzdrževanju ljudskih šol.

3. Da potom sreskih načelnikov, sreskih šolskih nadzornikov pozovejo vse učitelje, da takoj regulirajo svoje obveze, ki jih imajo do Jugoslovenskega učiteljskega združenja v pogledu dolžne naročnine na liste in revije, ki so jih prejeli.

Po izvršitvi tega odloka bo prosvetni oddelk podal izčrpano poročilo ministrstvu, in to najdalje do 1. marca 1938.

Ako bi se zgodili primeri, da bi nekatere upravne občine ne izvršile odloka iz razloga, ker v proračunu nimajo razpoložljivih kreditov v ta namen, izvolite delati na to, da se potrebni krediti zagotovijo v občinskih proračunih za leto 1938./39.

— Mladi slovenski književniki prirede v soboto 11. decembra ob 20. uri v dvorani hotela »Trst« v Kočevju literarni večer, na katerem bodo čitali svoja dela. Nastopili bodo Joža Šeligo, Ludvik Mrzel in naša tovariša: učitelj Tone Seliskar in Lojze Zupanc. Vabimo tovariše in tovarišice iz Kočevja in njegove bližine, da se tega večera udeležijo in pokažejo svoje razumevanje do dela mladih pionirjev slovenske kulture.

— Tovarišem in tovarišicam v škofjeloškem okraju! Čas hiti! Pristopnice za UT ste po sklepu društvenega zborovanja prejeli. — Vrnite jih čimprej, a najpozneje do 12. decembra svojemu Učiteljskemu društvu. Brez oklevanja in odlašanja! V skupnosti je moč — zvestoba za zvestobo! Priznanje onim, ki so se pošteno — obratno odzvali! Pričakujemo polnoštevilnega odziva in tovariško pozdravljamo! — Odbor.

in tako naprej logično po dvajset let v vsaki skupini... črta... kaj? Sedem let je čakal na službo, deset let je že v deveti, star je sedaj 35 let, še deset let v deveti, po dvajset pa v osmi, sedmi in šesti... torej je to skupaj 105 let in šele tedaj bo prišel v peto. O ne, toliko pa Jaka ne bo živel in ne mara živeti... prekrizal je s svinčnikom te strašne številke, prekrizal, kakor so ga drugi že večkrat prekrizali na kaki pomembni listini... in vrgel svinčnik ježno proč.

Kaj, ko bi prodal samega sebe! Zazebelo ga je do kosti in niti oči si ni Jaka upal odpreti, da ga ne bi bilo samega sebe sram. Satan ga je pa skušal dalje in mu porinil svinčnik v roke govoreč, če se danes proda, dobi jutri plačilo... Kaj so ideali in trpljenje, kaj borba za nje v ubožstvu... Človek živi samo enkrat in še takrat naj se drži svojega prepričanja kakor školjka skale, čeprav mu z druge strani ponujajo skoro polne pesti bleščečih in vabljivih cekinov... O, kako je neumen človek... Prodaj se, prodaj se, je šepetal satan.

Jaka je odskočil, da bi se ubranil šepetanju; vrag pa je pisal in kako hitro je računal brez razpredelnice. Prehitro bi prišel v peto skupino, ne bilo bi mu treba čakati 100 letne starosti, koliko denarja več... v deveti deželi bi živel. Povrhu bi imel še vedno prednost pred drugimi, ki so neznačajni, da vztrajajo v svoji trmi. Vse to bi dobil Jaka, vse, samo sebe mora prodati, odati svojo osebnost čast.

Jaka je vzdulil oči kakor blaznež, ki išče samega sebe in zavpil tako strašno, da se je prestrašil lastnega glasu. Potegnil je tako srdito po računih, da se mu je zlomil svinčnik, ga vrgel na tla in pohodil, da se je razdvojil, sebe pa udaril po glavi. Ne, ne! Jaka ostane Jaka in čeprav do svoje smrti v deveti skupini...

— Učiteljska tiskarna bo izdala Polakovo Zemljepisje in Zgodovino, ker je za ti knjižici veliko povpraševanja, priporočamo, da šole še naprej javijo, koliko jih bodo potrebovale.

— Vse cenjene tovariše in tovarišice opozarjamo še posebej na knjigo Ilke Vaštevove »Roman o Prešernu«, ki je zlasti za Miklavža zelo primerno darilo. (Glej današnji oglas!)

— Vodnikova družba je v glavnem dovršila ekspedicijsko letošnjih knjig in obvešča gg. poverjenike, ki se doslej še niso oglašili, da so zanje knjige v lanskem izmeri rezervirane in jih zato prosijo, naj ji nemudoma sporoče uspeh svojega dela. Kdor torej želi Vodnikovih knjig, naj se nemudoma javi pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Knafeljeva 5. Mariborčani se lahko prijavijo Podružnici knjigarne Tiskovne zadrage. Maribor, Aleksandrova cesta 13, ali pa v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Mariboru, Gor. Gospodarska ulica. Celjani pa lahko še naroče Vodnikove knjige pri upravi »Jutra«, podružnici v Celju, Kranjčani v Knjigarni »Savici«. Pri tej

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I O učiteljstvu piše »Kmetijski list« v uvodniku od 17. XI. takole: Čast učitelju! Lajski šolanec na vasi, zlasti pa slovenski učitelj in učiteljica, sta popolnoma pravilno domela novi čas. Spoznala sta, da nista na vasi samo za poučevanje otrok, ampak tudi za pospeševanje splošnega napredka, ki lahko uspeva edino v pravi, resnični vaški skupnosti. Postavila sta se novemu vaškemu stremeljenju v službo, pa ne morda kot oblastna zapovednika, ampak kot sodelavca, ki sta pošteno pripravljena graditi veliko stavbo narodove bodočnosti, sloneče na vasi in vaški skupnosti. To poštenovalno usmerjeno delo slovenskega naprednega učiteljstva je velika zasluga in spričevalo njegove odličnosti, ki je vas ne bo smela nikdar prezreti!

— I Škofje v Beogradu so posredovali dne 17. novembra, da se iz šolskih knjig odstranijo vse stvari, ki bi na kakršen koli način žalile kakršno koli vero.

— I »Naš glas« 15. novembra ponatiskuje v celoti članek »Draginjski razredi« iz »Učiteljskega tovariša«.

— I Nov proračun ministrstva prosvete znaša 939.882.601 din in je za 35.340.701 din višji kot prejšnji. Presežek pojde predvsem za nastavitve 500 učiteljev in profesorjev. (»Slovenec«, 21. XI.)

— I »Jugočeška« je dala 100.000 din kranjski občini za zgradbo novega ljudskošolskega poslopja. (»Gorenjec«, 20. XI.)

— I Namestitve mladih učiteljev. Pod tem naslovom prinaša »Jutro« 20. XI. članek, v katerem prikazuje s številkami, koliko je bilo v zadnjih letih nastavljenih in koliko jih še čaka.

— I Laž in potvarjanje resnice. »Gorenjec« piše v svoji zadnji številki o slovenskih šolah in slovenskih zastavah in pravi med drugim: »Pred vojno je bilo slovenstvo zelo ogroženo, predvsem na naših mejah... Naša najbolj boleča rana so bile šole. Borili smo se zanje in v boju nismo klonili. Av-

Naša gospodarska organizacija

— g Učiteljski dom v Mariboru. Namesto venca na grob učit. v p. Korošec Nuši, svoječasni učitelj v Negovi, sta darovala Učit. domu tov. Pertl in Lah, učitelja v Negovi, 100 din. Iskrena hvala!

Učiteljska tiskarna

— t Himno za prireditve po predpisih ministrstva in banske uprave smo založili le zato, da šolam ustrežemo, ker jo morajo imeti. Priporočamo: Marolt: Naše himne. Kramole: Himna Kraljev. Jugoslavije. Marolt: Narodne himne. Naše, češke, poljske itd. vse skupaj pošljemo šolam za 7 din poštne prosto.

— t Za Miklavža in Božič priporočamo veliko izbiro albumov, map, tintnikov, keramičnih izdelkov in raznih pisarniških potrebščin po najugodnejših cenah knjigarna Učiteljske tiskarne.

— t Naročila naj bodo jasna in točna, da ni treba blaga vračati, kar povzroča zamudo časa in stroške.

— t Polakove knjižice: Zgodovinska učna snov za IV. razred in Zemljepisna učna snov za III. in IV. razred so pripravljene za tisk. Zaradi določitve naklade prosimo prednaročil.

— t Knjige lastne založbe, ki so se prodajale pod lastno ceno, bodo v kratkem pošle. Novo vezane bodo 100 % dražje, ker stane vezava več kakor znaša sedanja cena.

— t Nakit za božična drevesca, svečke itd. dobite v bogati izbiri in po ugodnih cenah v knjigarni Učiteljske tiskarne.

priliko opozarjamo tudi gg. poverjenike in članke iz Ljubljane in ljubljanske okolice, naj dvignejo naročene knjige.

— ZAVEDNI UCITELJI naročajo vse potrebščine edino v UCITELJSKI TISKARNI in v njenih KNJIGARNAH V LJUBLJANI IN V MARIBORU. Kdo najbolje potreže kakor lastno podjetje!

— Za razredno čtivo v višjih razredih ljudskih šol uporabljajte mladinske izdaje naših klasikov. S tem čtivom posebno utrudite pouk iz slovtva. Zaradi izredno nizkih cen si lahko naroči en razred n. pr. Levstika, drugi Slomška, tretji Stritarja, četrty n. pr. Trdino ali Kroniko itd., pa si potem med seboj zamenjujejo. Poskusite, mladina bo imela s tem veselje, dosegli boste dobre uspehe.

— »Dijaška blagajna« je zbirka denarja, s katero se otroci igraje seznanijo z denarjem in nauče računati. To učilo, ki ga ima v prodaji Knjigarna Učiteljske tiskarne, je priporočilo ministrstvo prosvete z odlokom ON. br. 48.075 z dne 3. avg. 1937.

— Svoji k svojim! Nalagajte svoje prihranke v Hranilnici Učiteljskega konvikta v Ljubljani in Učiteljske gospodarske in kreditne zadrage v Celju.

III. Bodi član zadrage!

1. Vsak zaveden učitelj je član pri svojih gospodarskih in socialnih zadrugah in ustanovah.

2. Zadrugni delež pri »Učiteljski tiskarni« je prihranek, katerega lahko dvigneš sam ali tvoji dediči.

3. Zadrugniki imajo ugodnosti (popust) pri nakupu blaga za lastno uporabo.

— t Za Miklavža in Božič je najlepše darilo dobro nalivno pero. Oglejte si bogato izbiro v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

Mladinska matica

Pohvala Kraljevega fonda

Mladinska matica je prejela te dni za uspešno prosvetno delo med narodom pohvalo kraljevega fonda. Pohvalno diploma je izročil uredniku MM osebnost ljubljanski župan.

— mm »Bratovščina sinjega galeba«, ki je izšla ob lanskim počitnicah v izrednih publikacijah »Mladinske matic«, je pravkar dotiskana v Zagrebu v hrvaškem prevodu. Prevod tega Seliskarjevega dela je oskrbel I. Peruško. Knjiga je opremljena z originalnimi Širkovimi ilustracijami, le naslovna stran je nova. Iz reklamne notice v »Istri« od 26. novembra izvem, da je delo prevedeno tudi že na češki in angleški jezik.

— mm »Mihec in Jakec«, Ribičičeva knjiga, ki je pravkar izšla v slovenščini v III. izdaji, je prevedena tudi v hrvaščino in izide v Zagrebu za Božič. Hrvaški izvod je predelan in prikrojen za hrvaške razmere. Isto delo izide v skrajšanem obsegu tudi v Italiji in v novem mladinskem listu na Koroškem.

— mm Ocene. Daljšo oceno o rednih publikacijah »Mladinske matic« je prinesel v svoji 3. številki »Vrtec«. Tu pravi med drugim: ... V splošnem je treba reči, da so letošnje knjige MM po kakovosti mnogo boljše od lanskih, s čimer hočem reči, da so vse zares mladinske, razen morda Ravljenovega Šimeja iz Roža. — Nato ocenjuje urednik podrobno posamezne knjige. O Šimeju iz Roža pravi, da ni niti malo primerna za mladino, zlasti ne za mlajše otroke. Da so sicer nekateri romantični opisi našega Korotana, a to še daleč da ni dovolj za zrelo, bogato in idejno globlje zgrajeno povest. — O »Nani, mali opici« piše: To je prav priručna živalska pravljica iz življenja opic v džungli... Prav z zanimanjem bodo otroci čitali dogodbine in vragolije, ki jih uganja Nana pred drugimi opicami. Iz vse živalske pravljice, ki jo je lepo ilustriral Janko Omahen, veje rahel očitek proti pretiranemu modernemu spakovanju. — O Cerkenikovem »Ovčarju Runu« pravi: Ta ima toploto in ljubeznost in je treba odkrito priznati, da je njegova povest o ilirskem ovčarju od vseh teh knjig najboljša, zares doživljiva in opazovana zgodba. Kako zrelo opazuje pisatelj življenje tega najzvestejšega človekovega spremljevalca, kako ljubki prizori se nam nudijo v pravljici — zlasti tisti so prelepo opisani, v katerih pride pes Runo v stik z otroki — in kako podrobno je opazil in opisal Cerkenik čute, navade in razvade tega razumnega, hrabrega in zvestega psa. S to knjigo je pisatelj hotel povedati nekaj globokega. Povestica je tako živahno pisana in tako polna dogodkov, da kaj podobnega iz živalskega sveta zlepa ne najdeš v našem mladinskem slovtvu. — Kratko notico o Ribičičevih »Palčkih« je prinesel »Slovenec« od 28. in »Jutro« od 26. in 28. XI. Tu pravi »Jutro«: Mladinski matici v Ljubljani, ki je zrastle iz plemenitega prizadevanja našega učiteljstva, nuditi mlademu čitačemu občinstvu lepo, izvirno knjigo, dobro in poceni obenem, gre zasluga, da so cene na trgu mladinskega slovtva tako občutno padle, da je danes lepa knjiga dostopna že tudi otroku najbednejše kočje. — O »Našem rodu« piše list, da je skrbno urejevan in bogato ilustriran in da v njem sodelujejo naši najboljši pesniki, pisatelji in vzgojitelji. O »Palčkih« pravi, da so čudovita zgodba iz kraljestva fantazije. — Daljša ocena o rednih publikacijah MM je izšla tudi v 4. številki »Roditeljskega lista«. Kratke izvlečke prinesemo prihodnjič.

Učiteljski pevski zbor JUU

Emil Adamič

— pev. Prihodnji pevski tečaj bo 6., 7. in 8. decembra t. l. v mali filharmonični dvorani (nad kinom Matije). Vhod ob Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Začetek je 6. decembra ob 10. uri dopoldne. Članstvo naj prinese s seboj tudi starejša note, ki jim mogoče leže pozabljene v kakem predalu. — Na novo prijavljeni pevci naj pridejo k preizkušnji.

— pev. Sprejem novih članov. V decembrskem tečaju imajo priliko učitelji — dobri pevci, da pristopijo k pevskemu zboru. Zboru so potrebni predvsem basi. Vsi tovariši, ki imajo veselje do dela v UPZ, naj pridejo na tečaj k preizkušnji.

Najvažnejša pravila za vsakega učitelja in učiteljico

I. Svoji k svojim.

1. Kupuj zase in za svojce edinole pri »Učiteljski tiskarni«.

2. Naročaj za šolo izključno le pri »Učiteljski tiskarni«.

3. V društvih in korporacijah, pri katerih sodeluješ, delaj na to, da naročajo vse potrebščine pri »Učiteljski tiskarni«.

II. Za točno postrežbo in dobro blago — točno plačilo.

1. Ko si blago prejel — plačaj vsaj prvega prihodnjega meseca.

2. Pri naročilih na obroke — drži brez-pogojno obljubljene roke.

3. Kadar zaradi nepričakovanih ovir ne moreš plačati — naznani rok plačila, preden dobiš opomin.

4. Ne razburjaj se zaradi opomina. — Povsod mora biti red — posebno v trgovskih knjigah.

5. Ne pritožuj se zaradi zapadlih obresti. Za dolgove je treba povsod plačati obresti.